

A בס"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of דף נ"ב of מסכת נזיר
Some of the topics we will learn about include.

The question of
נמלה שחסרה מהו

What is the Halachah for an ant that was NOT complete;
for example, it was missing a foot, in which it will still
continue to live on, is it מטמא בכל שהוא or NOT?

The question regarding

שדרה וגולגולת

Does the Nazir become טמא only from the שדרה AND the
גולגולת together, but NOT from each one separately. OR he
does become טמא from each, the שדרה OR the גולגולת
alone.

A

נמלה שחסרה
מהו?

שדרה
וגולגולת

B The Braisa of

ששה דברים שרבי עקיבא מטמא
וחכמים מטהרין

The six items for which רבי עקיבא rules that they are מטמא
and the Nazir must be מגלח, while the Chachamim rule
they are טהור, and the Nazir is NOT מגלח.

The Machlokes שמאי and the רבנן regarding

אעצם מן השדרה

או מן הגולגולת

Whether one bone from the שדרה or גולגולת, is מטמא or
NOT?

B

בריייתא:
ששה דברים

וחכמים
מטהרין

שרבי עקיבא
מטמא

The Machlokes שמאי and the רבנן regarding

אעצם מן השדרה
או מן הגולגולת

C Some of the terms and concepts we will learn about include
 טומאת שרץ
 A part of a שרץ is מטמא only when it equals the שיעור of כעדשה, a lentil. However, a whole שרץ is מטמא even בכל הלכה למשה מסיני, a minute amount, because there is a בריה הוא that
 מטמא בכל שהוא A complete creature is שהוא

C

טומאת שרץ

Part of a שרץ	Whole שרץ
▼	▼
מטמא	מטמא
<i>the size of</i>	<i>even</i>
כעדשה	בכל שהוא

1 So let's review ...

The Gemara in the previous Daf discussed a Braisa that states
 מות שחסר
 אין לו רקב
 A **מת** that is NOT complete is NOT ברקב
 ולא תפוסה
 If he was transferred, the surrounding earth is NOT taken along.
 ולא שכונת קברות
 If he was buried with 2 other מתים, they are NOT considered a שכונת קברות

The Gemara now continues with a similar situation regarding נמלה, an ant. The Halachah regarding שרץ is as follows:

A part of a שרץ is מטמא only when it is the size of כעדשה, a lentil. However, a whole שרץ is מטמא even though it is a minute amount, because there is a הלכה למשה מסיני that בריה הוא מטמא בכל שהוא

1

ברייטא:

מת שחסר ...

ולא שכונת קברות	ולא תפוסה	אין לו רקב
✓	✓	✓
If buried with 2 other מתים they are NOT considered a שכונת קברות	If transferred, surrounding earth is not taken along	Not מטמא ברקב

נמלה - Ant

Part of a שרץ	Whole שרץ
▼	▼
מטמא the size of כעדשה	מטמא even בכל שהוא

2

רבא asks
 נמלה שחסרה מהו
 What is the Halachah of an ant that was NOT complete; for example, it was missing a foot, in which it will continue to live on. As the רבא explains, do we say אינו מטמא בכל שהוא
 Because
 שיעורא גמירין לה
 והא חסר
 The הלכה למשה מסיני states that a complete בריה is like a full שיעור; but a נמלה שחסר is NOT a שיעור.
 OR
 מטמא בכל שהוא
 Because
 בריה גמירי לה
 והאיכא
 The הלכה למשה מסיני states that a בריה does NOT require a שיעור, and a נמלה שחסר is considered a בריה since it will continue to live.

2

רבא asks

נמלה שחסרה מהו?

For example, it was missing a foot, in which it will continue to live on

מטמא בכל שהוא	אינו מטמא בכל שהוא
▼	▼
Because בריה גמירי לה והאיכא	Because שיעורא גמירין לה והא חסר

?

3 The Gemara tries to resolve the question from a Braisa: There are two contradicting Pesukim regarding שרץ. One Pasuk states
 אשר יפול מהם אל תוכו
 The word מהם implies even part of a שרץ.
 And the other Pasuk states
 כל הנוגע בהם במוטם יטמא עד הערב
 The word בהם implies only a complete שרץ.

The Braisa reconciles and explains the two Pesukim:
 הא כיצד עד שיגע במקצתן שהוא ככולן ושיערו חכמים בכעדשה
 שכן החומט תחלת ברייתו בכעדשה
 A part of a שרץ is מטמא when it has the שיעור of a complete שרץ, which the Chachamim measured to be the size of a lentil, because the חומט is the size of a lentil when it is born.

The Gemara says
 ש"מ שיעורא גמירי לה
 This is proof that a בריה is like a שיעור, because only a complete חומט with its legs is the size of a lentil. However if we were to say
 בריה גמירי לה
 Then a part of a שרץ would be מטמא at even less than a כעדשה, because an incomplete חומט without its legs is פחות, and it's also מטמא because it is still a בריה?

3 The Gemara tries to resolve the question

ברייתא:

כל הנוגע בהם במוטם יטמא עד הערב Implies only a complete	אשר יפול מהם אל תוכו Implies even part of a

הא כיצד?
 עד שיגע במקצתן שהוא ככולן
 ושיערו חכמים בכעדשה
 שכן החומט תחלת ברייתו בכעדשה

ש"מ שיעורא גמירי לה

4 The Gemara explains that regarding a חומט when it's born בעינן שיעורא
 דבדלא הויה כעדשה לא מטמא
 דלא נפלה בה נשמה
 The חומט is מטמא only when it equals the size of a lentil, because it was never alive yet. Therefore it is NOT considered a בריה. However, regarding a נמלה שחסרה, we could say
 בריה הוא
 דנפלה בה נשמה
 It is מטמא even שהוא, because it was already alive before it was חסר. Therefore it IS considered a בריה.
 =====

4

Regarding a חומט when it's born בעינן שיעורא דבדלא הויה כעדשה לא מטמא דלא נפלה בה נשמה Therefore it is NOT considered a בריה	However, regarding נמלה שחסרה, we could say בריה הוא דנפלה בה נשמה Therefore it IS considered a בריה

5 The Gemara continues to explain the previous Mishnah which mentioned several items which if a Nazir becomes טמא from any one of them he must be מגלה; he must shave and bring קרבנות טומאה:

על השדרה

ועל הגולגולת

If he becomes טמא from the spine or from the skull of a מת, as Tosfos explains;

אע"פ שאין עליהם בשר

Even when there was no flesh on the שדרה וגולגולת;

ועל אבר מן המת

ועל אבר מן החי

שיש עליו בשר כראוי

And if he becomes טמא from the limb of a מת or from the limb of a living person, only when there IS a sufficient flesh on each אבר to regenerate.

ועל חצי קב עצמות

And from a half קב of bones;

ועל חצי לוג דם

Or from a half לוג of blood;

ועל מגען ועל משאן ועל אהילן

All these items are מטמא either by contact, or if he carried them or was situated under one roof.

However

ועל עצם כשעורה

על מגעו ועל משאו

A bone the size of a barley grain is מטמא only through מגע or משא, but NOT through אהל.

5 The Gemara continues to explain the previous Mishnah...

על השדרה
ועל הגולגולת
מת
Spine or skull of a
אע"פ שאין עליהם בשר

ועל אבר מן המת
ועל אבר מן החי
שייש עליו בשר כראוי

ועל חצי לוג
דם

ועל חצי קב
עצמות

All these items
are מטמא

However
ועל עצם כשעורה

ועל מגען
ועל משאן
ועל אהילן

על מגעו
ועל משאו

6 The Gemara now seeks to clarify; שדרה וגולגולת תנן Does the Nazir become טמא only from the שדרה AND the גולגולת together, but NOT from each one separately? OR או שדרה או גולגולת He does become טמא from each; either the שדרה OR the גולגולת alone.

6 The Gemara seeks to clarify

או שדרה
או גולגולת

He does become טמא from each one separately

שדרה
וגולגולת תנן

But NOT from each one separately

6 The Gemara tries to resolve the question from several Breisos, one of which states ומה הן ששה דברים שרבי עקיבא מטמא וחכמים מטהרין

There are six items for which רבי עקיבא rules they are מטמא and the Nazir must be מגלח, while the Chachamim rule they are טהור, and the Nazir is NOT מגלח.

1. על אבר מן שבת משני מתים
If the limb was combined from two מתים;
2. ועל אבר מן החי שבת משני בני אדם
If the limb was combined from two live people;
3. ועל חצי קב עצמות שבת משני מתים
If the ½ קב of bones was combined from two מתים
4. ועל רביעיית דם הבא משנים
If a רביעיית of blood was combined from two מתים.
5. ועל עצם כשעורה שנחלק לשנים
If a bone the size of a kernel of barley was split into two;
6. והשדרה והגולגולת
The spine and the skull;

The Gemara now says that this is proof that he is only טמא through both, the שדרה וגולגולת together, because ואי ס"ד או שדרה או גולגולת הני שבעה הויין

If he becomes טמא through either one, there are actually seven items?

7 The Gemara answers that even if we assume that או שדרה או גולגולת

The Braisa states ששה דברים, six items, because some of the items listed are possibly not counted in the 6 items:

1. Either עצם כשעורה is excluded, because כל היכא דפליגי עליה רבים לאפוקי דיחיד הוא דפליגי עליה

The Braisa only includes items in which רבי עקיבא is opposed by a majority. However, regarding עצם כשעורה, Rebbe Akiva is opposed only by נורי רבי יוחנן בן נורי.

Or, because כי קתני כל היכא דנזיר מגלח על אהילו לאפוקי עצם כשעורה דלא

The Braisa only includes items for which the Nazir becomes טמא even through אהל; and עצם כשעורה is NOT מטמא באהל

2. Or אבר מן החי is excluded, because כי קתני אבר מן המת אבר מן החי לא קתני

The Braisa only includes items that come from a מת.

3. רביעיית דם is excluded, because כי קתני כל היכא דהדר ביה לאפוקי רביעיית דם דלא הדר ביה

The Braisa only includes items to which רבי עקיבא eventually yielded to the Chachamim; but for רביעיית דם, רביעיית דם, the Machlokes still stands.

6

כרייתא:

ומה הן ששה דברים

וחכמים מטהרין	שרבי עקיבא מטמא

④ ועל רביעיית דם הבא משנים ⑤ ועל עצם כשעורה שנחלק לשנים ⑥ והשדרה והגולגולת	① על אבר מן המת שבא משני מתים ② על אבר מן החי שבא משני בני אדם ③ ועל חצי קב עצמות שבא משני מתים

This is proof that he is only טמא through both

ואי ס"ד או שדרה או גולגולת הני שבעה הויין

7

או שדרה או גולגולת

Even if we assume ששה דברים the Braisa states because some of the items listed are possibly not counted

רביעיית דם is excluded Because כי קתני כל היכא דהדר ביה לאפוקי רביעיית דם דלא הדר ביה	אבר מן החי is excluded Because אבר מן המת אבר מן החי לא קתני	עצם כשעורה is excluded Because כל היכא דפליגי עליה רבים לאפוקי דיחיד הוא דפליגי עליה

Or, because כי קתני כל היכא דנזיר מגלח על אהילו לאפוקי עצם כשעורה דלא

8 The Gemara then cites another Braisa to resolve the question:
 בית שמאי אומרים
 רובע עצמות מן העצמים
 או משנים או משלשה
 The בית שמאי say the רובע עצמות of שיעור that is מטמא, is even a combination of only two or three bones, as long as it's more than one.
 ובית הלל אומרים
 רובע מן הגויה
 The בית הלל say that the רובע עצמות are only מטמא from the vital עצמות that are either מרוב הבנין
 The major part of supportive bones; OR מרוב הכנין
 From the majority of the total number of bones;

רבי יהושע says
 יכולני לעשות דברי ב"ש ודברי ב"ה כאחד
 I could explain the בית שמאי and בית הלל in a way, where there is NO Machlokes:
 The ב"ש that say משנים או משלשה
 Refer to either משני שוקיים וירך אחד
 או משני ירכיים ושוק אחד
 Two shinbones and one thigh, or vice versa; and they are מטמא, because they are רוב בנין even though they are NOT רוב מנין.

And the בית הלל add או מרוב מנין
 The majority of עצמות are also מטמא
 הואיל וישנן במפרקי ידים ורגלים
 The bones of the hands and feet; because they are רוב מנין even though they are NOT רוב בנין;

9 The Braisa continues
 שמאי אומר
 אפילו עצם מן השדרה
 או מן הגולגולת
 שמאי says even ONE bone from the שדרה or גולגולת, is מטמא. Apparently שמאי holds שדרה או גולגולת.
 However, the question still stands according to the רבנן who disagree with שמאי. Do we say that they disagree entirely?
 שדרה וגולגולת תנן
 Only both together are מטמא;
 OR they only disagree בעצם אחד דאתי מן השדרה ומן הגולגולת
 That ONE bone of the שדרה or גולגולת is NOT מטמא.
 However, they do agree that היכא דאיתיה בעיניה אפילו חדא מינהון
 A complete שדרה or גולגולת alone IS מטמא?

8

בריייתא:

ובית כולל אומרים רובע מן הגויה מרוב הבנין או מרוב הכנין	בית שמאי אומרים רובע עצמות מן העצמים או משנים או משלשה
רבי יוחנן says רבי יכולני לעשות דברי ב"ש ודברי ב"ה כאחד	
הואיל וישנן במפרקי ידים ורגלים	משני שוקיים וירך אחד או משני ירכיים ושוק אחד <i>Because they are רוב בנין even though they are NOT רוב מנין</i>

9

שמאי אומר

אפילו עצם מן השדרה או מן הגולגולת

Apparently שמאי holds או שדרה או גולגולת	However, the question still stands according to the רבנן who disagree with שמאי